

П'ятковський Віталій
здобувач освіти 2 року навчання освітнього ступеня «Магістр»
спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Науковий керівник: **Добровольська Е.В.**
к.е.н., доцент кафедри економіки, підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

В існуючих умовах обмеженості ресурсів успішний результат діяльності будь-яких суб'єктів господарювання залежить від здатності раціонально використовувати існуючі ресурси, від вміння ефективно управляти їх ресурсним потенціалом. Саме тому, питання дослідження особливостей управління ресурсним потенціалом та пошуку шляхів підвищення ефективності цього управління для забезпечення сталого розвитку є досить актуальним.

Важливою умовою розвитку економіки країни є суттєве підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу сільського господарства – галузі, яка по суті є основою формування фонду споживання.

Головною передумовою виділення й вивчення аграрного ресурсного потенціалу є наукове обґрунтування його складових елементів, які відображують об'єктивні фактори сільськогосподарського виробництва і є необхідною умовою функціонування всієї сукупності ресурсів галузі. Процес виробництва на аграрних підприємствах можливий лише при поєднанні продуктивних сил – засобів і предметів праці та трудових ресурсів, отже, вони, насамперед, представляють структуру ресурсного потенціалу[1].

Проте особливістю сільськогосподарського виробництва є те, що земля – елемент, в якому повинно здійснюватися виробництво, вона входить у процес виробництва як одна з його умов. Земельні ресурси є матеріальною основою

розвитку сільського господарства, базою для органічного поєднання всіх виробничих ресурсів.

Формування ресурсного потенціалу в окремі періоди здійснюється за рахунок різних елементів, а їх співвідношення змінюється. Структурні зміни ресурсного потенціалу відображують закономірність розвитку галузі, проте вони повинні бути спрямовані на створення умов для ефективного функціонування всієї системи [2].

Аграрний ресурсний потенціал характеризується різними, часто протилежними, напрямками зміни показників ресурсозабезпеченості сільського господарства, що, значною мірою, визначає ефективність його використання. Формування ресурсного потенціалу аграрних підприємств відбувається в умовах, коли площі сільськогосподарських угідь мають тенденцію до скорочення, а зменшення трудових ресурсів об'єктивно зумовлено економічною ситуацією в сільському господарстві. Виходячи з цього, динамічний і сталий розвиток аграрного потенціалу можна забезпечити лише на основі залучення у виробництво сучасних матеріальних ресурсів, які втілюють прогресивні наукові досягнення і сприяють широкому розгортанню інноваційної діяльності.

СТЗОВ «Гарант» розміщене в сприятливих природно-кліматичних умовах, придатних до ведення високоефективного сільськогосподарського виробництва. Розмір сільськогосподарського підприємства впливає на впровадження сучасної техніки, наукової організації праці, підвищення його продуктивності, рівень собівартості продукції. Прямим показником розміру сільськогосподарського підприємства прийнято вважати об'єм валової продукції. Також до показників розміру підприємства відносять площу сільськогосподарських угідь, середньорічну вартість основних і оборотних фондів, чисельність середньорічних робітників (табл. 1).

За аналізований період збільшилися площі сільськогосподарських угідь на 0,4%, а середньорічна чисельність працівників, за роками коливалася. Так, базисного року вона становила 37 чоловік, проміжного – 38, а звітнього – 37.

А ось середньорічна вартість активів зросла в динаміці в 2 рази і звітного року становила 41882 тис. грн.

Таблиця 1

Динаміка ресурсного потенціалу СТзОВ «Гарант»

Показники	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2018 р. в % до 2016 р.
Площа сільськогосподарських угідь, га	1185,1	1172,2	1190,0	100,4
Середньорічна вартість активів, тис. грн.	20944,9	30305,1	41882,0	в 2 р.
Вартість активів в розрахунку на 100 га с.-г. угідь, грн.	1767,4	2585,3	3519,5	199,1
Вартість активів в розрахунку на середньорічного працівника, грн.	566,1	797,5	1131,9	199,9
Середньорічна чисельність працюючих, чол.	37	38	37	100,0
Припадає працівників на 100 га с.-г. угідь, чол.	3,12	3,24	3,11	99,7

Вартість активів в розрахунку на одиницю земельної площі і середньорічного працівника зросли на 99,1 та 99,9%. Останнє підтверджує той факт, що темп зниження чисельності працюючих в аналізованому господарстві найвищий, порівняно з іншими ресурсами.

Ресурсний потенціал являє собою складну, динамічну, відкриту, ієрархічну, в деякій мірі стохастичну систему. Згідно з системним підходом виділяють структурні елементи ресурсного потенціалу, їх взаємозв'язки, аналізують розвиток даної системи, визначають джерела руху та їх спрямованість. Завдяки структурі система зберігає свої властивості при зміні внутрішніх і зовнішніх умов. Ресурси визначаються такими особливостями виробничих систем, як масштабність, характер діяльності та ступінь замкненості [3]. Від цього залежить величина потенціалу, структура його ресурсів та її динамічність і рухливість. Для визначення структури потенціалу підприємства потрібно врахувати основні складові його внутрішнього середовища: системна взаємодія між собою та з елементами зовнішнього середовища визначає можливості для досягнення цілей підприємства.

Оптимальна структура потенціалу повинна мати мінімальну кількість компонентів, але повною мірою виконувати задані функції.

Залежно від спеціалізації підприємства в його внутрішній структурі виділяють функціональні області, наявність яких обумовлює необхідність функціональної структуризації ресурсного потенціалу підприємства (рис. 1).

Рис. 1. Схема складових ресурсного потенціалу підприємства

Джерелами ресурсного потенціалу є ресурси в розпорядженні підприємства – трудові, інформаційні, фінансові, матеріальні, природні. Основу ресурсного потенціалу являють фактори виробництва. Засоби та предмети праці утворюють матеріальні ресурси, які приводяться в рух трудовими ресурсами. Тому до складу ресурсного потенціалу підприємства включаємо трудові, матеріально-технічні, інформаційні, фінансові та

природні ресурси. Саме елементи ресурсного потенціалу створюють можливості досягнення цілей розвитку підприємства, які відкриваються при застосуванні засобів, предметів праці та робочої сили.

Важливим видом ресурсного потенціалу є інформаційний потенціал, який характеризується рівнем інформаційної забезпеченості всіх господарських процесів на підприємстві, ефективністю збору, обробки та аналізу інформаційних потоків, наявністю прогресивних інформаційних технологій.

Врахування ресурсних можливостей, вибір правильного напрямку спеціалізації підприємства дозволяє максимальною мірою використати ресурсний потенціал для реалізації соціально-економічних цілей розвитку. Таким чином, ресурсний потенціал акумулює в собі значну частку потенціалу промислового підприємства, основне його значення полягає у створенні нової вартості в процесі виробництва продукції, що забезпечує економічне зростання.

Список використаних джерел

1. Міценко Н.Г., Кумечко О.І. Ресурсний потенціал підприємства: сутність, структура, стратегія використання. Науковий вісник НЛТУ України: зб. наук.-техн. праць. 2010. Вип. 20.9. С. 193-198. URL: http://nltu.edu.ua/nv/Archive/2010/20_9/193_Micenko_NV_20_9.pdf. (назва з екрану).
2. Гриньова В.М., Салун М.М. Оптимізація вартості складових ресурсного потенціалу підприємства : монографія. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 236 с. (С. 112).
3. Шаманська О.І. Основні напрямки підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2012. Вип. №6(132). URL: www.irbisnbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe? (назва з екрану).